

Ter nagedachtenis aan Mr. G. S. Fontein

Op 29 november 1963 overleed te Hilversum mr. George S. Fontein, geboren op 11 juli 1890 te Harlingen.

De jongere schakers zullen zijn naam misschien niet meer kennen, de ouderen onder ons zullen weten, dat die naam in de eerste decennia van deze eeuw een begrip was.

Fontein werd te Harlingen geboren en studeerde rechten aan de Leidse Universiteit. Daar was hij al een middelpunt van de schakende studentenwereld. Hij speelde in vele wedstrijden mee en gaf simultaanseances. Zo herinner ik mij een simultaanspel in het Leidsch Schaakgenootschap in 1913, waar hij een score van $+10 = 6 - 2$ bereikte.

Na zijn studie vestigde hij zich eerst te Scheveningen, later te 's-Gravenhage, waar hij een der vooraanstaande spelers van de S.S.S. en van D.D. werd.

Aan wedstrijden buiten Den Haag nam hij betrekkelijk zelden deel. Wij vinden zijn naam bij de Bondswedstrijd Scheveningen 1913 (eerste prijs met 5 punten in de aspirant-meesterklasse), in het nationaal toernooi Amsterdam 1916 (5e en 6e plaats gedeeld met Schelfhout met 6 punten) en in de 5e kampioenswedstrijd te Amsterdam 1924 (met drie anderen onderaan geëindigd met $3\frac{1}{2}$ punt).

Slechts éénmaal streed hij in het buitenland, te weten in het Hauptturnier Mannheim 1914. In de voorwedstrijd werd hij met 6 punten 2-4e. Maar in de Siegergruppe moest hij zich reeds na één partij wegens ziekte terugtrekken.

Op de wedstrijden te Scheveningen en Den Haag was hij steeds present. In 1915 te Scheveningen (Oud tegen jong) werd hij 3e der jongeren met 3 punten. Aan de bekerwedstrijden van de S.S.S. nam hij regelmatig deel: in 1917 en in 1922 won hij de beker. Maar ook Euwe had dit gedaan, en tenslotte moest hij de beker aan Euwe afstaan. Ook nam hij deel aan de wedstrijd te Scheveningen 1923 (10 Nederlanders tegen 10 buitenlanders). Hij boekt weliswaar slechts $1\frac{1}{2}$ punt, doch smaakt het genoeg Spielmann te verslaan.

Ook in de strijd om de Keus-beker in D.D. is hij herhaaldelijk onder de deelnemers. Zo deelt hij in 1937 met Van Scheltinga de 1e plaats met $3\frac{1}{2}$ punt.

Tenslotte zien we Fontein nog optreden in de wedstrijd te Zandvoort 1934, waar hij in een groep van vier de eerste plaats aan Lilienthal moet laten, maar met de overige twee (Hamming en Oskam) gelijk eindigt. Ook in Baarn 1939 (no. 2 achter Euwe) en 1947 (no. 5-7 gedeeld) doet hij nog mee.

Als tenslotte de tijd van rusten aanbreekt vestigt hij zich eerst te Baarn, later te Hilversum. Geleidelijk aan dwingt zijn gezondheidstoestand hem het schaken vaarwel te zeggen.

Fontein was niet slechts een actief schaakspeler. Hij heeft zich ook verdienstelijk gemaakt door zijn medewerking aan het Tijdschrift, waarin hij vele jaren lang een rubriek voor beginners verzorgde, en ook door zijn historische bijdragen in genoemd blad.

Na al deze zakelijke mededelingen tenslotte een woord over de mens Fontein. Hij was een rustig en vriendelijk man, steeds bereid om te helpen, met een hart van goud. Persoonlijk ben ik hem zeer dankbaar voor zijn vriendschap en voor de hulp die hij mij verleende bij het schrijven van mijn boek „Hundert Jahre Schachturniere“ dat binnenkort zal verschijnen. Ik zal helaas niet het genoegen kunnen smaken hem daarvan een exemplaar te overhandigen.

Bij Weenink's dood schreef Alain White: „Chess has lost a figure of much importance, but we have lost a friend“. Datzelfde geldt voor Fontein.

P. Feenstra Kuiper.

Gaarne citeren wij voorts enkele o.i. markante passages uit het „In memoriam“, dat mr. W. G. Belinfante voor het Orgaan van Discendo Discimus schreef.

„Mr. Joh. J. Belinfante typeerde de mens en schaakspeler Fontein eens aldus: „Correctheid, nauwgezetheid, stiptheid, precisie, bijna schreven wij: netheid, is hem alles, niet slechts in zijn spel, maar in zijn gehele wezen, in zijn ganse optreden.“

Inderdaad, een „Schwindel“ kon men van Fontein nooit verwachten. Hij zou het onfatsoenlijk gevonden hebben op het schaakbord iets te ondernemen, van welks correctheid hij zelf niet overtuigd was. Ook spectaculaire aanvallen zag men zelden van hem. Hij placht zijn stellingen met fijn positiegevoel op te bouwen, en wee degenen die zich daartegenover slordigheden permitteerde: plotseling was het gebeurd, geruisloos, ja bijna onzichtbaar.

Dat mr. Fontein het in het schaken, met zijn gedegen kennis van alle onderdelen van het spel, en met zijn subtiel positiegevoel, niet nog verder gebracht heeft, zal wel in de eerste plaats het gevolg zijn geweest van die drang naar correctheid. Het alleen maar correcte spel lokt ook weinig fouten van de tegenpartij uit. Maar er kwam nog iets bij. Mr. Fontein wenste te schaken voor zijn plezier en stootte zich aan de incorretheiden van anderen. Hij verlangde van zijn medespelers en van de wedstrijdleiding dat zij even stipt waren als hij zelf. Als een prettig verloop van de wedstrijd niet bij voorbaat verzekerd scheen schreef hij liever niet in. Zo bleef hij enigszins op de achtergrond.

Met zijn grote spelkennis en zijn strikte objectiviteit was hij de aangewezen man om arbiter te zijn. Hij deed dit dan ook, jarenlang, con amore, voor de Haagse Schaakbond. En als er eens een enkele keer tegen zijn beslissing werd geopponneerd, dan wenste hij — voordat de zaak naar een appel-arbiter ging — eerst zelf het geval nog eens te bezien, en hij gaf dan een schriftelijke motivering van zijn beslissing. Deze analyses waren voor de jurist-schaakspeler een genot om te lezen.“

In zijn latere jaren bewees hij ook de K.N.S.B. goede diensten, namelijk door te fungeren als lid van de Plaatsingscommissie. Ook daarin kon men de eigenschappen, welke mr. Joh. J. Belinfante reeds in 1926 (!) boekstaafde in het orgaan van D.D., gemakkelijk onderkennen. Zijn adviezen waren steeds zeer evenwichtig, scrupuleus fair. Hij waarschuwde altijd tegen voorbarige conclusies, en bepleitte steeds te oordelen op grond van „een geheel van feiten“. Het debat lag hem minder goed. Hij legde zijn oordeel bij voorkeur schriftelijk vast. Maar daarin kwamen dan ook alle aspecten aan de orde. Fontein zal ook bij de K.N.S.B. in dankbare herinnering blijven voortleven.

SL